ZANIKLÁ MÍSTA

VERLORENE PLÄTZE

CHODOV

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

EUREGIO EGRENSIS

CHODOV&OELSNITZ/ERZGEB.
PARTNERSTVÍ/PARTNERSCHAFT

Vydalo Město Chodov 2010
Autoři fotografií: Vladislav Podracký, Tomáš Hora THC, Ondřej Kalmán
Zdroje: archivy měst Chodov a Oelsnitz/Erzgebirge
Autoři textů: Ivana Sarkányová, Ilona Schaarschmidt
Spolupráce: Zdeněk Gaudek, Patrik Pizinger, Jens Barnickel

Herausgeber Stadt Chodov 2010
Bildautoren: Vladislav Podracký, Tomáš Hora THC, Ondřej Kalmán
Quellen: Archive der Städte Chodov und Oelsnitz/Erzgebirge
Textautoren: Ivana Sarkányová, Ilona Schaarschmidt
Zusammenarbeit: Zdeněk Gaudek, Patrik Pizinger, Jens Barnickel

Slovo starosty
Grußwort

Region Chodovska byl zatížen dolovou činností velmi výrazně.
V závěru roku 1959 rozhodla tehdejší vláda o výstavbě Kombinátu na využití hnědého uhlí ve Vřesové. Tím bylo rozhodnuto o zásadní změně města Chodova a jeho městské části Stará Chodovská. Původní zástavba musela ustoupit potřebě rychlé výstavby ubytovacích kapacit nejprve stavebníků a poté zaměstnanců nového zpracovatelského závodu. Kromě Chodova zasáhlo toto rozhodnutí, a to mnohem razantněji, obce na Chodovsku, např. Smolnici, Lipnici, Dohnalov, Pohoří atd. – tyto a řada dalších obcí prostě zmizely z mapy…
Oblast, která byla po roce 1945 významně ovlivněna odsunem podstatné části německy mluvícího obyvatelstva, tak dostala další ránu. Lidé zvyklí zajišťovat si obživu na polích, byli přestěhováni do panelových domů, zemědělské usedlosti byly zbourány a na jejich místech byl otevřen či rozšířen povrchový důl nebo bylo území původní obce využito jako výsypka odtěžené hlušiny.
Také ve městě Chodově bylo zbořeno několik statků, na ploše jednoho z nich nyní stojí autobusové nádraží. Známá, a pro pěší oblíbená Kostelní ulice, která vedla kolem restaurace U Zlatého jelena a Kovomatu a spojovala prostor u kostela sv. Vavřince a Rooseveltovu ulici, je také již přes 40 let minulostí…
Město Chodov prodělalo od poloviny 20. století řadu zásadních změn. Je dobře, že po roce 1989 se vedení města zaměřila na obnovu města a jeho tradic. Kromě zajišťování základních potřeb chodu patnáctitisícového města to byla např. záchrana barokního kostela sv. Vavřince a domu čp. 39, dnes Galerie u Vavřince, výstavba objektů pro volnočasové aktivity obyvatel, ale i připomínání si tradičních kulturních akcí, Svatovavřinecké poutě, Masopustu, Václavského posvícení aj.
Jsem přesvědčen o tom, že se Chodovu podařilo nepříznivé následky uplynulých 50 let zastavit a ve spolupráci se Sokolovskou uhelnou, právní nástupce, a.s., přetvářet negativa minulosti ve velmi dobře fungující současnost.

Josef Hora
starosta města Chodov

Die Chodover Region war seit der Mitte des vergangenen Jahrhunderts sehr stark von der Braunkohle- und Kaolin-Gewinnung betroffen.
Gegen Ende des Jahres 1959 entschloss sich die damalige Regierung zum Bau eines Kombinats zur Braunkohlenutzung in Vřesov. Damit wurde über eine grundlegende Veränderung der Stadt Chodov und des Stadtteils Stará Chodovská entschieden. Die ursprüngliche Bebauung musste dem Bedarf nach einer schnellen Errichtung von Unterbringungskapazitäten, zuerst der Bauarbeiter und danach der Angestellten des neuen Verarbeitungsbetriebs, weichen. Außer Chodov betraf diese Entscheidung, und dies viel rasanter, auch einige Ortschaften in der Chodover Region, beispielsweise Smolnice, Lipnice, Dohnalov, Pohoří usw. – diese und eine Reihe weiterer Gemeinden verschwanden von der Erdoberfläche…
Das Gebiet, das nach 1945 entscheidend von der Vertreibung eines wesentlichen Teils der deutschsprechenden Bevölkerung betroffen war, erlitt so einen weiteren Schicksalsschlag. Menschen, die es gewohnt waren, ihren Lebensunterhalt mit Landwirtschaft zu verdienen, wurden in Plattenbauten umgesiedelt. Bauernhöfe wurden niedergerissen und an ihrer Stelle wurden Tagebau-Bergwerke eröffnet oder erweitert, das ehemalige Gemeindegebiet wurde auch als Abraumhalde für das taube Gestein verwendet.
Auch in der Stadt Chodov wurden mehrere Bauernhöfe niedergerissen, auf der Fläche eines davon steht heute der Busbahnhof. Die bekannte und bei Fußgängern beliebte Kostelní ulice (Kirchstraße), die am Restaurant „U Zlatého jelena“ und dem Kovomat-Gebäude vorbeiführte und den Bezirk der St-Vavřinec-Kirche (St.-Laurentius-Kirche) mit der Roosevelt-Straße verband, ist auch seit mehr als 40 Jahren Geschichte…
Die Stadt Chodov hat seit der Mitte des 20. Jahrhunderts eine Reihe grundlegender Veränderungen durchgemacht. Es ist gut, dass sich die nach 1989 demokratisch gewählte Stadtvertretung auf die Wiederbelebung der Stadt und ihrer Traditionen konzentriert hat. Außer der Sicherstellung der Grundbedürfnisse einer Fünfzehn-Tausend-Einwohner-Stadt, war dies beispielsweise die Rettung der barocken St.-Laurentius-Kirche und des Hauses Nr. 39, der heutigen Laurentius-Galerie, die Errichtung von Objekten für die Freizeitaktivitäten der Einwohner, aber auch die Rückbesinnung auf traditionelle Kulturaktionen, wie die Wenzels-Dult, den Karneval, die Wenzels-Kirchweih u. A.
Ich bin überzeugt davon, dass es Chodov gelungen ist, die ungünstigen Folgen der vergangenen 50 Jahre aufzuhalten und in Zusammenarbeit mit der Sokolover Kohlegesellschaft AG, dem Rechtsnachfolger, und mithilfe der Finanzmittel aus der EU und von der Tschechischen Regierung, die negativen Aspekte der Vergangenheit in eine sehr gut funktionierende Gegenwart umzugestalten.

Josef Hora
Bürgermeister Chodov

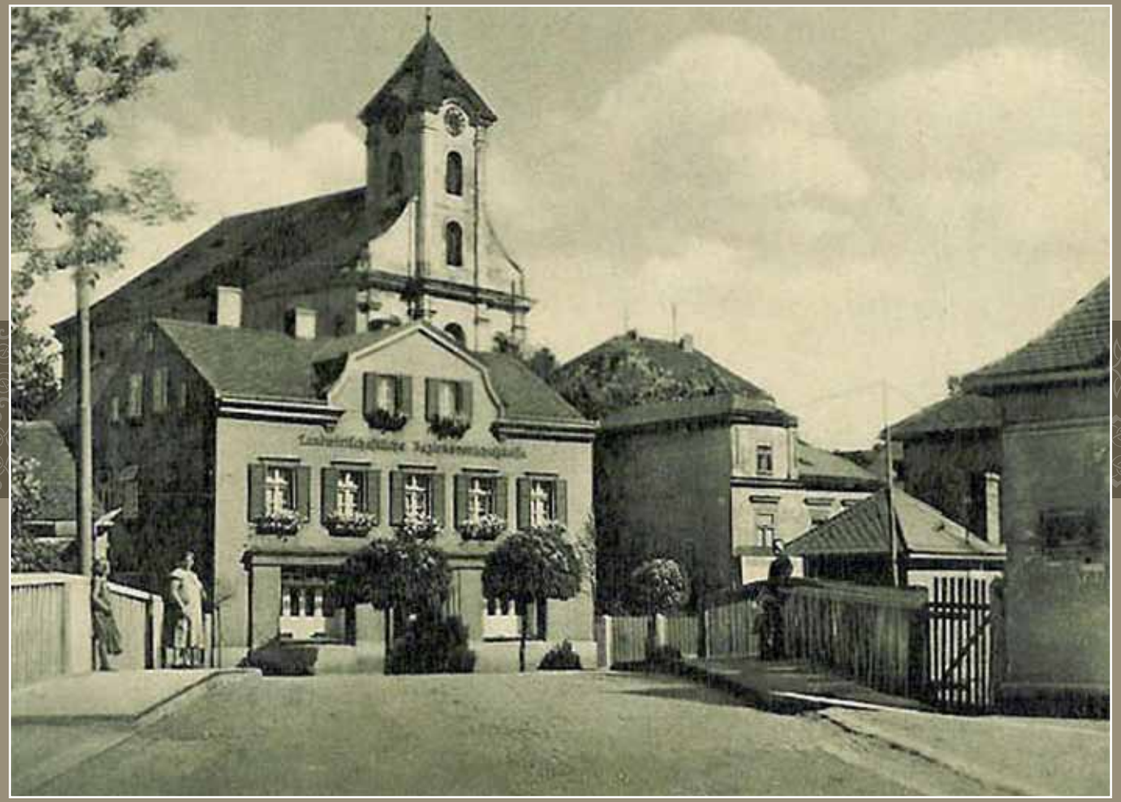
Celnice (mýtní domek u mostu)
Zollhaus (Mauthäuschen an der Brücke)

Na zemských stezkách se nacházely i na Loketsku od nejstarších historických dob tři celnice pro výběr zeměpanských cel a mýt. Na cestě, která procházela do Čech z německých zemí podél Ohře, stály celnice v Lokti a Hruškové a na takzvané „Královské cestě", vedoucí od Erfurtu přes Plavno, přes Krušné hory Kraslickým průsmykem, byla celnice v Chodově. Byla zřízena patrně v místech, kde trasa této cesty překračovala před vstupem do hraničního hvozdu Chodovský potok. V těchto místech, zřejmě tam, kde stál původní brod, byl vybudován most, u něhož stála drobnější stavba, zachycená na snímku z doby druhé světové války. Místní tradice ji spojovala právě s místem, kde stará celnice v Chodově stála a svým vzhledem na ni i upomínala. O době výstavby této stavby zachycené na snímku se můžeme pouze dohadovat – na snímku z konce 19. století ještě nestála, je však zdokumentována na snímku z doby 2.světové války a také na snímku ze 60.let. K jejímu odstranění bylo přistoupeno pravděpodobně koncem 60.let, kdy byla demolována stará zástavba Rooseveltovy ulice.
(konzultace: PhDr. Vladimír Vlasák)

Auch in der Region Loket befanden sich seit längst vergangenen Zeiten an den Landstraßen drei Zollhäuser zur Einnahme der landesherrschaftlichen Zölle und der Mautgebühren. Am Weg, der aus den deutschen Ländern entlang der Eger nach Böhmen führte, standen Zollhäuser in Loket und Hrušková und am sog. „Königsweg", der von Erfurt über Plauen und das Erzgebirge und über den Kraslicer Pass führte, stand das Zollhaus in Chodov. Es war offensichtlich dort errichtet worden, wo die Straße vor dem Eintritt in den Grenzforst den Chodover Bach überquerte. An dieser Stelle, wahrscheinlich dort, wo die ursprüngliche Furt war, wurde eine Brücke errichtet, an der ein kleineres Gebäude stand, das auf einem Bild aus dem Zweiten Weltkrieg zu sehen ist. Die hiesige Überlieferung verband es genau mit der Stelle, wo das alte Zollhaus in Chodov stand und auch durch sein Aussehen daran erinnerte. Die Bauzeit des auf dem Foto abgebildeten Gebäudes können wir nur schätzen – auf einem Bild vom Ende des 19. Jahrhunderts hatte es noch nicht gestanden, es ist aber auf dem Bild aus dem Zweiten Weltkrieg und auch auf einem Bild aus den 60-er Jahren erfasst. Dessen Beseitigung fand wahrscheinlich Ende der 1960-er Jahre statt, als die alte Bebauung der Roosevelt-Straße abgerissen wurde.
(Konsultation: Dr. phil. Vladimír Vlasák)

Smolnice
Pechgrün

První písemná zmínka o obci pochází z roku 1356, kdy se připomíná jakýsi Hedenrici de Pethgrun. Německé jméno vesnice, Pechgrün, je spojováno se sběrem a zpracováním smůly, německy Pech. Koncem 18. století bylo ve Smolnici 67 domů, v nichž žilo 428 lidí. Největší počet obyvatel ve Smolnici byl zaznamenán při sčítání v roce 1930, kdy zde žilo 749 obyvatel. Výrazný rozvoj vesničky přinesla až první polovina 19. století, kdy se v okolí vytvořila širší nabídka pracovních příležitostí – chodovská porcelánka, první doly, minerální závody v Lipnici, kamenictví.

Až do roku 1960 byla Smolnice samostatnou obcí, patřící v letech 1949 až 1960 do okresu Karlovy Vary. V roce 1960 se stala součástí obce Stará Chodovská a o čtyři roky později byla připojena k Chodovu. Tehdy se začal osud vesnice naplňovat. Doly, které potřebovaly úložiště pro gigantické množství nadložních jílů a zeminy z lomu Jiří, zahájily výkup smolnických stavení a vesnice se začala pomalu vyklidňovat. Sčítání obyvatel a domů v roce 1970 zaznamenalo již pouze jeden dům a čtyři obyvatele.

V místech bývalé Smolnice je dnes rozlehlá Smolnická výsypka, jež změnila ráz zdejší krajiny k nepoznání. Tisíce kubických metrů jílů překryly i řadu rybníků, které po staletí patřily k typické tvářnosti okolí této zaniklé vesnice. Mezi Smolnicí a Chodovem to byly v polovině 19. století rybníky Seeteich, Herren-

Die erste schriftliche Erwähnung der Ortschaft stammt aus dem Jahr 1356, in der an einen gewissen Hedenrici de Pethgrun erinnert wird. Der deutsche Name des Dorfs, Pechgrün, ist mit dem Sammeln und der Verarbeitung von Pech, auf Tschechisch „smola", verbunden. Ende des 18. Jahrhunderts gab es in Smolnice 67 Häuser, in denen 428 Menschen lebten. Die höchste Einwohnerzahl in Smolnice wurde bei einer Zählung im Jahr 1930 verzeichnet, als hier 749 Einwohner lebten. Einen deutlicheren Aufschwung des Dorfes brachte die erste Hälfte des 19. Jahrhunderts, als sich in der Umgebung ein breiteres Angebot an Arbeitsmöglichkeiten bildete – die Chodover Porzellanfabrik, die ersten Bergwerke, die Mineralbetriebe in Lipnice, die Steinbearbeitung.

Bis 1960 war Smolnice eine autonome Gemeinde, die von 1949 bis 1960 zum Landkreis Karlovy Vary gehörte. 1960 wurde es Bestandteil der Gemeinde Stará Chodovská und vier Jahre später wurde es an Chodov angeschlossen. Damals wurde das Schicksal des Dorfes besiegelt. Die Bergwerke, die eine Lagerfläche für die riesigen Mengen Lehm und Erdreich aus dem Bergwerk Georg brauchten, begannen mit dem Aufkauf von Smolnicer Gebäuden und das Dorf begann sich allmählich zu entvölkern. Eine Zählung der Einwohner und Häuser im Jahr 1970 verzeichnete nur noch ein Haus und vier Einwohner. An der Stelle des ehemaligen Dorfes Smolnice befindet sich

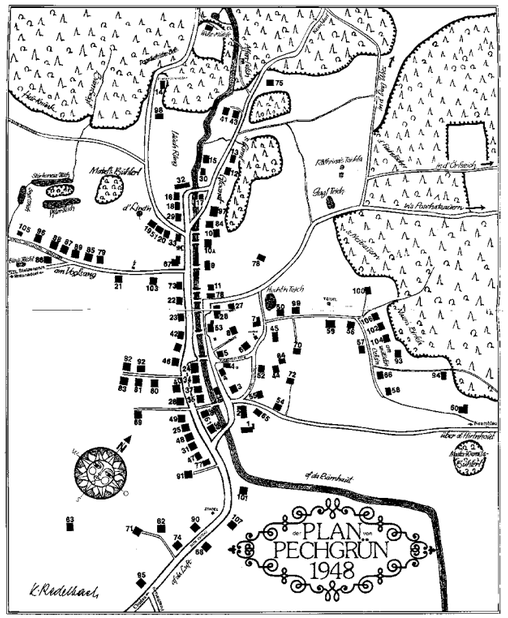

teich, Frauenteich, Mukerteich, Neuhainzelteich, Strassenteich a Neustarkenteich, v nichž se chovaly ryby. Rozdílnost okolí Smolnice v šedesátých letech 20. století a na jeho konci nejlépe vystihují výřezy z map z téže oblasti.

Po obci Smolnice zůstala zachována památka v místním názvosloví, kdy se i dnes v hovoru Chodováků „Smolnický kopec" objevuje, nejčastěji ve spojení s rekreačními sportovními aktivitami. Mnozí z nich možná o souvislosti tohoto názvu se zaniklou obcí dosud nic netušili.

(zdroj: I tudy kráčely dějiny, Vladimír Prokop st.)

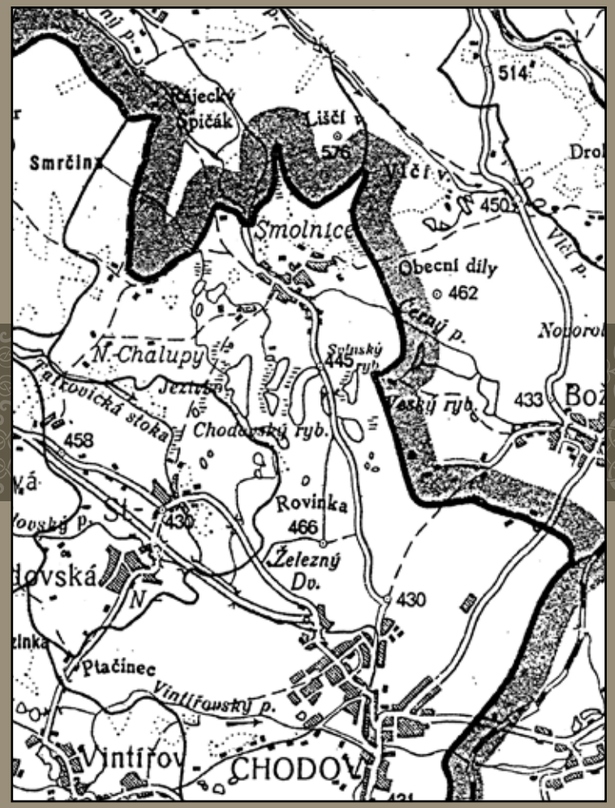

heute die ausgedehnte Smolnicer Halde, die den Charakter der hiesigen Landschaft für immer verändert hat. Tausende Kubikmeter Lehm verdeckten auch eine Reihe von Teichen, die Jahrhunderte lang zur Umgebung dieses verschwundenen Dorfes gehörten. Zwischen Smolnice und Chodov waren dies Mitte des 19. Jahrhunderts die Teiche Seeteich, Herrenteich, Frauenteich, Mukerteich, Neuhainzelteich, Strassenteich und Neustarkenteich, in denen Fische gezüchtet wurden. Der Unterschied im Aussehen der Umgebung von Smolnice in den sechziger Jahren des 20. Jahrhunderts und an dessen Ende ist am besten in den Kartenausschnitten aus diesem Gebiet zu sehen.

In der lokalen Terminologie blieb die Erinnerung an die Gemeinde Smolnice erhalten, wenn auch heutzutage im Gespräch der Chodover der „Smolnicer Hügel" genannt wird, am häufigsten in Verbindung mit Sport und Freizeit. Viele von ihnen ahnten bisher wahrscheinlich nichts vom Zusammenhang zwischen diesem Namen und der verschwundenen Ortschaft.

(Quelle: „I tudy kráčely dějiny", Vladimír Prokop st. [Auch hier hinterließ die Geschichte ihre Spuren, Vladimír Prokop sen.])

Kostelní ulice
Kostelní ulice (Kirchstraße)

Tato úzká ulice byla z obou stran lemována frontou obytných a kupeckých domů. Tyto musely ustoupit zvyšujícím se nárokům na dopravní obslužnost města, když byla na jejich místě v 70.letech minulého století vybudována nová silnice, dnešní Karlovarská.
Na historickém snímku vpravo dole - socha Josefa II.

Diese schmale Straße wurde einst von beiden Seiten von Wohn- und Geschäftshäusern gesäumt. Diese mussten den wachsenden Ansprüchen an die Verkehrslage weichen, als an ihrer Stelle in den 70-er Jahren des vergangenen Jahrhunderts eine neue Straße gebaut wurde, die heutige Karlovarská Straße.
Historisches Photo, rechts im Bild - die Josef II. Statue.

Dětské hřiště
Kinderspielplatz

Na místě dětského hřiště z konce 50. let dnes stojí budova městského úřadu.

An Stelle des Kinderspielplatzes vom Ende der 1950-er Jahre steht heute das Gebäude des Rathauses.

Statek
Gutshof

V dnešní Nerudově ulici stál jeden z mnoha chodovských statků od dob, kdy zemědělství bylo převažujícím způsobem obživy zdejšího obyvatelstva. Objekt tohoto statku, patřícího rodině Štěříků (Sterziků), ustoupil počátkem 70. let výstavbě autobusového nádraží.

In der heutigen Neruda-Straße stand seit der Zeit, als für die hiesigen Einwohner die Haupteinnahmequelle für den Lebensunterhalt die Landwirtschaft war, einer von vielen Chodover Gutshöfen. Das Gebäude dieses Gutshofs, das der Familie Štěřík (Sterzik) gehörte, wich Anfang der 1970-er Jahre dem Bau des Busbahnhofs

Proměny Husovy ulice
Die Entwicklung der Hus-Straße

Snímku z roku 1897 dominuje v levé části vila (postavil v roce 1888 jeden z majitelů porcelánky, Langer), v níž dnes sídlí Dům dětí a mládeže „Bludiště". V popředí, na rozcestí dvou ulic, byl postaven zámeček v roce 1911. Tento, zdokumentován na novodobém snímku, byl od 70. let využíván k zájmové činnosti dětí a mládeže až do roku 2007, kdy byl Městem Chodov prodán.

Auf dem Bild von 1897 dominiert im linken Teil eine Villa (sie wurde 1888 von Herr Langer, einem der Besitzer der Porzellanfabrik, erbaut), in der heute das Kinder- und Jugendzentrum „Bludiště" (Labyrinth) seinen Sitz hat. Im Vordergrund, an der Gabelung zweier Straßen, wurde 1911 ein Schlösschen errichtet. Das Schlösschen, das auf einem neueren Foto abgebildet ist, wurde ab den 1970-er Jahren bis zu seinem Verkauf im Jahr 2007 als Freizeitzentrum für Kinder und Jugendliche genutzt.

VERLORENE PLÄTZE

ZANIKLÁ MÍSTA

OELSNITZ/ERZGEB.

Europäische Union. Europäischer Fonds für regionale Entwicklung: Investition in Ihre Zukunft
Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj: Investice do vaší budoucnosti

Ziel 3 | Cíl 3
Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
2007-2013. www.ziel3-cil3.eu

EUREGIO EGRENSIS

CHODOV&OELSNITZ/ERZGEB.
PARTNERSTVÍ/PARTNERSCHAFT

Herausgeber Stadt Chodov 2010
Bildautoren: Vladislav Podracký, Tomáš Hora THC, Ondřej Kalmán
Quellen: Archive der Städte Chodov und Oelsnitz/Erzgebirge
Textautoren: Ivana Sarkányová, Ilona Schaarschmidt
Zusammenarbeit: Zdeněk Gaudek, Patrik Pizinger, Jens Barnickel

Vydalo Město Chodov 2010
Autoři fotografií: Vladislav Podracký, Tomáš Hora THC, Ondřej Kalmán
Zdroje: archivy měst Chodov a Oelsnitz/Erzgebirge
Autoři textů: Ivana Sarkányová, Ilona Schaarschmidt
Spolupráce: Zdeněk Gaudek, Patrik Pizinger, Jens Barnickel

Grußwort
Slovo starosty

Seit März 2004 schon besteht die Partnerschaft zwischen Chodov und Oelsnitz/Erzgeb. Diese Beziehung hat sich im Bewusstsein der ähnlichen Bergbaugeschichte und dem Interesse für gute Nachbarbeziehung, Verständigung, regelmäßiger Zusammenarbeit und Erfahrungsaustausch nach heutiger Einschätzung sehr gut entwickelt…
1990 stand Oelsnitz/Erzgeb. vor einer großen Herausforderung: Behebung der Bergbaufolgeschäden und Ausbau der Infrastruktur.
Für die Bewohner der Region Lugau-Oelsnitz war der Steinkohlebergbau ein Teil des Lebens. Über ein Jahrhundert wurde das Westerzgebirge vom Bergbau geprägt und noch heute, obwohl bereits 1971 die Steinkohlenförderung eingestellt wurde, sind die Sitten und Bräuche der Menschen dem Bergbau verpflichtet.
Heute zeigt nur noch der Förderturm des ehemaligen Kaiserin-Augusta-Schachtes der Gewerkschaft „Gottes Segen“ (heute Bergbaumuseum) vom Steinkohlenabbau. Dieser Turm, einst zum größten Werk des westsächsischen Steinkohlenbergbaus gehörend, gibt heute Auskunft über die Geschichte unserer Heimat, über die Entwicklung des Steinkohlenbergbaus.
Mit dieser Publikation wollen wir das Interesse am ehemaligen Steinkohlenbergbau und der Partnerstadt von Chodov wecken.
Glück Auf!

Hans Ludwig Richter
Bürgermeister Oelsnitz/Erzgeb.

Již od března 2004 existuje partnerství mezi městy Chodov a Oelsnitz/Erzgebirge. Tento vztah se z dnešního pohledu velmi dobře vyvíjel, zejména díky podobné hornické historii a zájmu o dobré sousedské vztahy , na úroveň dnešní pravidelné spolupráce a výměny zkušeností...
V roce 1990 stálo město Oelsnitz/Erzgebirge před velkou výzvou: odstranění následků důlní činnosti a výstavba infrastruktury.
Pro obyvatele regionu Lugau-Oelsnitz byla těžba černého uhlí součástí života. Více než jedno století byly západní Krušné hory charakteristické hornictvím a ještě dnes, ačkoli byla těžba černého uhlí pozastavena již v roce 1971, jsou zvyky a obyčeje lidí spjaty s hornictvím.
Dnes už jen těžební věž bývalé šachty Císařovny Augusty, unie „Božího požehnání“ (dnes hornické muzeum) připomíná těžbu černého uhlí. Tato věž, kdysi patřící k největším dílům západosaské těžby černého uhlí, dnes podává svědectví o dějinách naší vlasti a o vývoji hornictví.
Touto publikací bychom chtěli probudit zájem obyvatel našeho partnerského města Chodov o historii těžby černého uhlí.
Zdař Bůh!

Hans Ludwig Richter
starosta města Oelsnitz/Erzgeb.

Persiluhr, Rathausplatz
Reklamní hodiny Persil, náměstí Rathausplatz

Die Aufstellung der Persiluhr erfolgte ab Mitte der zwanziger Jahre. Bereits Anfang der dreißiger Jahre wurde die Figur der Mode der damaligen Zeit entsprechend verändert. Ende der achtziger Jahre verschlechterte sich der Zustand der Uhr beträchtlich und man beschloss an dieser Stelle dann 1989 ein Monument einer Grubenlampe zu errichten. Es diente nicht lange als Wahrzeichen der Bergbautradition. Mit dem Rathaus- und Straßenbau wurde es 1993 entfernt. In den folgenden Jahren gab es Bemühungen, wieder eine „Persil-Uhr“ aufzustellen, die aber nicht zum Erfolg führten. Erst der persönliche Einsatz des bei der Fa. Henkel beschäftigten Oelsnitzer Bürgers Bernd Fleischer brachte letztlich die Entscheidung für die neue Persiluhr auf dem Rathausplatz.

Instalace hodin s reklamou na Persil probíhala od poloviny dvacátých let. Koncem osmdesátých let se stav hodin značně zhoršil a bylo rozhodnuto, že se pak na tomto místě v roce 1989 zřídí monument důlní lampy. Ten jako symbol hornické tradice nesloužil dlouho. Byl odstraněn se stavbou radnice a silnic v roce 1993. V následujících letech byly snahy znovu instalovat „persilové hodiny“, které však nevedly k úspěchu. Až osobní nasazení občana Bernda Fleischera, zaměstnaného u firmy Henkel, vedlo nakonec k rozhodnutí instalovat nové „persilové hodiny“ na náměstí Rathausplatz.

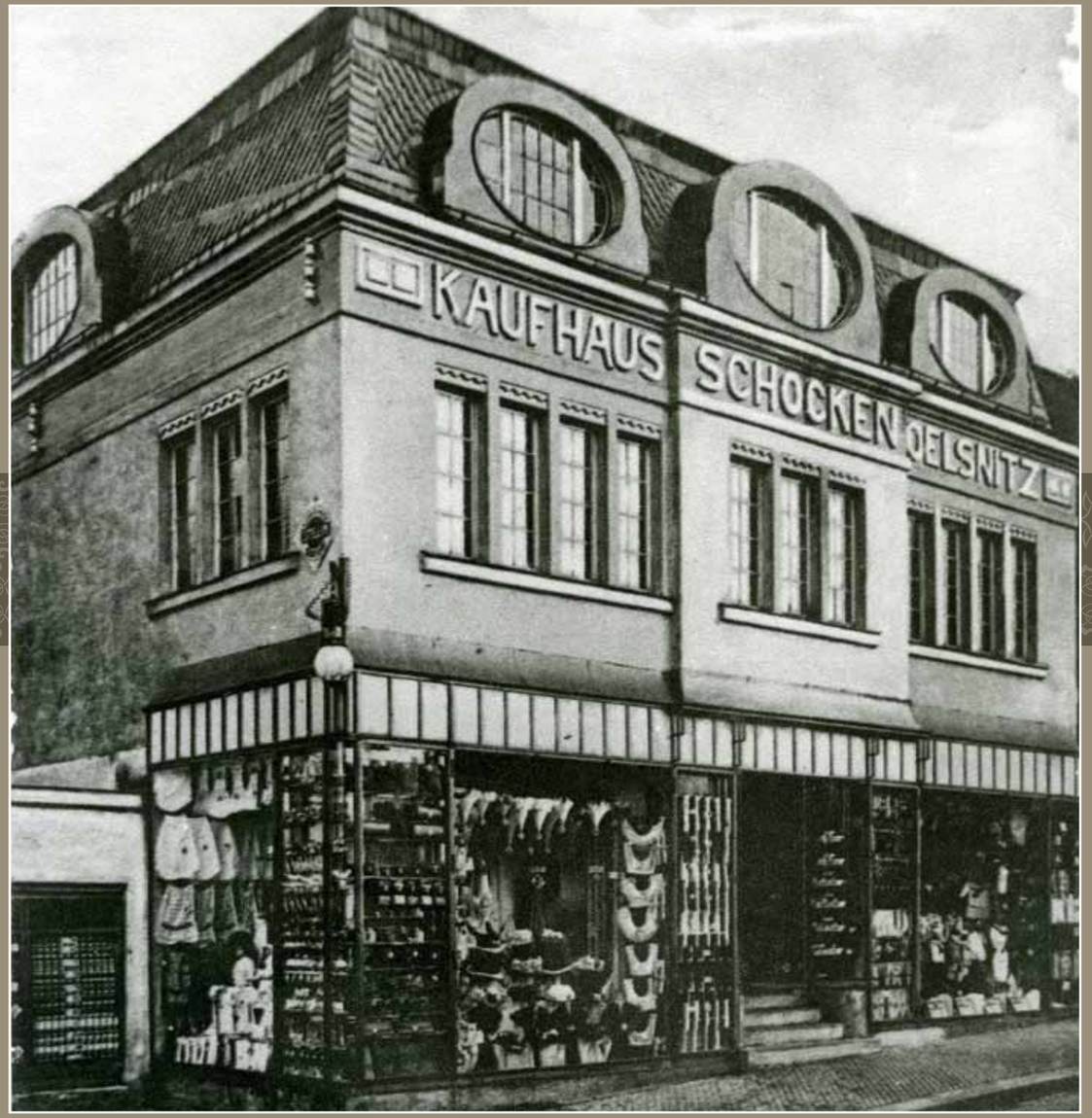

Meinertstraße 18, ehem. Kaufhaus Schocken
Ulice Meinertstraße 18, býv. kupecký dům Schocken

Der jüdische Kaufmann Salman Schocken und sein Bruder Simon entwickelten den ehemaligen kleinen Laden auf der Meinertstraße zum damals größten sächsischen Warenhaus Schocken auf dem Lande. Nach 1945 zug die DDR-Handelskette„Konsum“ in die Oelsnitzer Schocken-Filiale ein. Nach 1990 ging das Haus wieder in den Besitz der Schocken-Familie. Danach verfiel das Gebäude durch Brandstiftung und Vandalismus. 1997 wurde es in die Landesdenkmalliste aufgenommen und anschließend saniert. 2000 war die Einweihung der 19 Wohnungen, einer Arztpraxis und einer Musikschule. Es blieb dadurch ein bedeutendes Denkmal der modernen Architektur des 20. Jahrhunderts erhalten.

Židovský obchodník Salman Schocken a jeho bratr Simon vytvořili z tehdejšího malého obchodu v ulici Meinertstraße největší saský obchodní dům Schocken na venkově. Po roce 1945 zde byla otevřena filiálka obchodního řetězce Konsum. Po roce 1990 byl dům vrácen rodině Schocken. Z důvodu požáru a vandalismu budova chátrala. V roce 1997 byla zapsána na listinu zemských památek a byla provedena její sanace. Roku 2000 zde bylo slavnostně otevřeno 19 bytů, jedna lékařské praxe a hudební škola. Zůstal tím zachován významný památník moderní architektury 20. století.

Eisenbahnviadukt
Železniční viadukt

1877 begann der Bau der Eisenbahnlinie Stollberg – St. Egidien und der Bau der Wölbebögen des Viaduktes über das Hegebachtal und bereits am 30.10.1877 wurde der Schlussstein vermauert. Der Bau besteht aus 5 Bögen mit einer Spannweite von je 15 Metern und ist insgesamt 85 Meter lang und 20,2 Meter hoch. 1926 mussten die beiden Bögen an der Oberen Hauptstraße wegen Einsturzgefahr, verursacht durch bergbaubedingte Senkung, ausbetoniert werden. Die restlichen 3 Bögen wurden, beginnend vom Jahr 1953-1956, verstärkt. Die letzten Brückensanierungen erfolgten 1991 und 2002.

Roku 1877 začala stavba železniční linky Stollberg–St. Egidien a stavba viaduktu nad údolím Hegebachtal a již 30. 10. 1877 byl zazděn poslední kámen. Stavba sestává z pěti oblouků s rozpětím vždy 15 metrů a je celkem 85 metrů dlouhá a 20,2 metrů vysoká. Roku 1926 musely být oba oblouky na silnici Oberen Hauptstraße z důvodu rizika zřícení, způsobeného klesáním v důsledku těžby, vybetonovány. Zbylé 3 oblouky byly v letech 1953-1956 zesíleny. Poslední sanace mostu se konaly v letech 1991 a 2002.

Die Oelsnitzer Straßenbahn
Tramvaj ve městě Oelsnitz

1912/1913 entstand die Straßenbahnlinie Bahnhof Hohenstein-Ernstthal über Gersdorf, Niederlugau bis zum Oelsnitzer Rathaus. Die Länge der Strecke betrug 11,35 km und bediente 18 Haltestellen.
Für die Bergleute aus der Umgebung von Hohenstein-Ernstthal, Oberlungwitz, Gersdorf, Niederlugau und aus Niederoelsnitz war die Bahn eine wesentliche Erleichterung und zeitsparendes Transportmittel.
1960 wurde die Bahn stillgelegt und die Strecke durch Omnibusverkehr ersetzt. Insgesamt transportierte die Straßenbahn ca. 100 Mio. Fahrgäste und legte ca. 16 Mio. km zurück.

V letech 1912-1913 vznikla tramvajová linka nádraží Hohenstein-Ernstthal přes Gersdorf, Niederlugau až k radnici v Oelsnitzi. Délka trasy byla 11,35 km a měla 18 zastávek.
Pro horníky z okolí obcí Hohenstein-Ernstthal, Oberlungwitz, Gersdorf, Niederlugau a Niederoelsnitz znamenala dráha podstatné ulehčení a časově úsporný dopravní prostředek.
Roku 1960 byla dráha pozastavena a trasa nahrazena autobusovou dopravou. Celkem přepravila tramvaj zhruba 100 mil. cestujících a urazila cca 16 mil. km.

Fachwerkhäuser Mittelgasse
Hrázděné domy v ulici Mittelgasse

Im 18. Jahrhundert wurden an der Herren- und der Mittelgasse kleine Fachwerkhäuser in Umgebinde-Bauart errichtet. Auf der Grundlage des heimischen Flachsanbaues und der Schafwolle auf dem Gutshof entwickelte sich das textile Hausgewerbe des Spinnens, des Webens und Wirkens. Die Häuser boten gute Voraussetzungen für die Webarbeit, denn die Schläge des Webstuhles übertragen sich dann nicht so stark auf das gesamte Bauwerk.
Heute präsentiert sich die denkmalgeschützte Mittelgasse mit den liebevoll sanierten Häusern als sehenswerte Kostbarkeit unserer Stadt.

V 18. století byly v ulicích Herren- a Mittelgasse zřizovány malé hrázděné domy ve stylu podstávkové konstrukce. Díky místnímu pěstování lnu a ovčí vlny se na selském dvoře vyvinulo textilní domácí řemeslo předení, tkaní a pletení. Domy nabízely dobré podmínky pro tkaní, neboť údery tkalcovského stavu se nepřenášely tak silně na celý stavební objekt.
Dnes se památkově chráněná ulice Mittelgasse se svými šetrně sanovanými domy prezentuje jako pozoruhodná vzácnost našeho města.

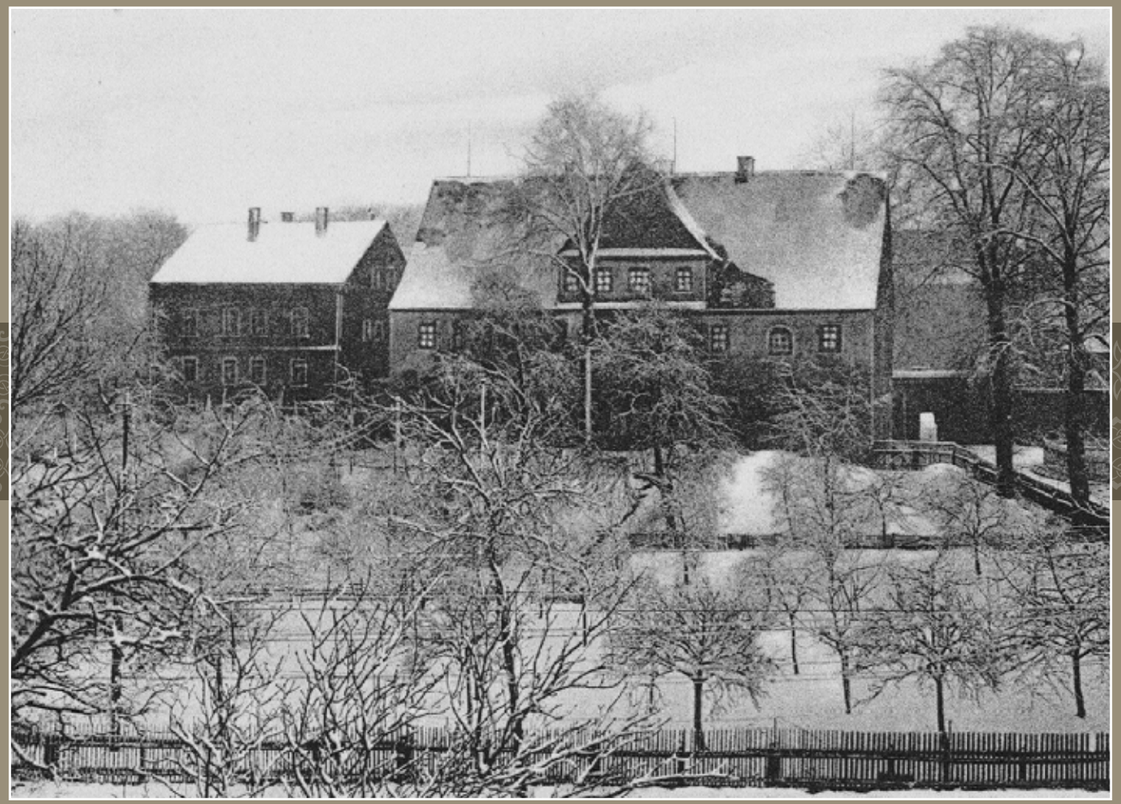

Ehemaliges Rittergut Untere Hauptstraße 2
Bývalý rytířský statek Untere Hauptstraße 2

Seit Ende des 12. Jahrhunderts, dem Beginn der Besiedelung des Erzgebirges gründeten die Herren von der Oelsnitz das Waldhufendorf und errichteten zunächst eine frühdeutsche Wallanlage. 1640 zerstörte ein Brand das Gut. Nach mehrfachem Besitzerwechsel kam das Rittergut als Pfandgut 1795 wieder in Schönburgischen Besitz. Seit dem 18. Jahrhundert bewirtschafteten das Rittergut Pächter. Bei einem Luftangriff 1945 wurde das Rittergut schwer getroffen und es erfolgten Teilabrisse des Gutes.
Unter Wahrung des Denkmalschutzes fanden umfangreiche Sanierungsarbeiten wie der Ausbau des ehemaligen Herrenhauses zur Nutzung als Bankräume, Büroräume und Wohnungen statt. 1992-1995 erfolgte eine umfassende Rekonstruktion hinterer Gebäude zu Wohn- und Geschäftsräumen.

Koncem 12. století, na začátku osídlování Krušných hor, založili páni z Oelsnitze vesnici Waldhufendorf a nejprve zřídili raně německé opevnění. Roku 1640 bylo sídlo zničeno požárem. Po několikeré změně majitelů přešel rytířský statek jako statek zástavní roku 1795 opět do majetku Schönburgů. Od 18. století hospodařili na rytířském statku pachtýři. Při náletu v roce 1945 dostal rytířský statek těžký zásah a část musela být zbourána.
Pod dohledem památkové péče se uskutečnila řada renovačních prací, například přestavba bývalého panského domu na banku, kanceláře a byty. V letech 1992 – 1995 proběhla rozsáhlá rekonstrukce zadních budov na bytové a obchodní prostory.

Die Schachtziege – Untere Hauptstraße
Důlní koza – ulice Untere Hauptstraße

Die Bergleute waren nicht nur bekannt für die von Ihnen zu verrichtende harte Arbeit sondern ebenso für ihren einfallsreichen Humor, der oftmals in Verbindung mit der Schachtziege stand. Neulingen wurde gern aufgegeben, doch Futter für die Ziege mitzubringen. Nicht wenige Kumpel fuhren dann am nächsten Tag mit etwas Futter unter dem Arm ein und begaben sich auf die Suche nach der Bergziege.
(Gefördert aus der Stiftung „Lebendige Stadt Oelsnitz im Erzgebirge")

Horníci nebyli známi jen pro tvrdou práci, kterou vykonávali, ale také díky svému nápaditému humoru, který byl často spojován s důlní kozou. Nováčkům bylo s radostí uloženo, aby přinesli krmení pro kozu. Nemálo chlapíků pak příštího dne dorazilo s trochou žrádla pod paží a vydalo se hledat hornickou kozu.
(Čerpáno z příspěvku „Živoucí město Oelsnitz v Krušných horách".)

